

STRATEGIA DOSTĘPNOŚCI BWA WROCŁAW

LUTY 2021

B
A W

Wrocław

Strategia dostosowania BWA Wrocław do potrzeb odbiorców ze szczególnymi potrzebami opracowana w wyniku prac Koordynatorki Dostępności ze wsparciem międzydziałowego Zespołu Dostępności BWA w lutym 2021 roku

Opracowanie: Paulina Anna Galanciak

SPIS TREŚCI

1. DIAGNOZA STANU, ZAŁOŻENIA TEORETYCZNE	3
2. PODSTAWA PRAWNA	5
3. PODEJŚCIE DO DOSTĘPNOŚCI	7
4. CELE STRATEGII	8
5. STRUKTURY PRACUJĄCE NAD DOSTĘPNOŚCIĄ W BWA WROCŁAW	9
6. ZAKŁADANE DZIAŁANIA NA 2021 ROK	10
7. ZAKŁADANE DZIAŁANIA NA 2022 ROK	12
8. ZAKŁADANE DZIAŁANIA NA 2023 ROK	14
9. EWALUACJA	16
ZAŁĄCZNIK NR 1: DOSTĘPNOŚĆ - PIERWSZE KROKI	17

1. DIAGNOZA STANU, ZAŁOŻENIA TEORETYCZNE

BWA Wrocław to wrocławska, miejska instytucja kultury, której misją jest prezentacja i promocja sztuki współczesnej. Z ogromnej ilości intrygujących zjawisk i wartościowych twórczych propozycji stara się wybierać te najciekawsze i pokazywać je w galeriach. Najważniejszą częścią pracy BWA jest zdobywanie rozeznania w aktualnej twórczości i ułatwianie odbiorcom orientacji w jej znaczeniach.

BWA to cztery przestrzenie połączone programem prezentującym sztukę i dizajn w ich nowych, czasem zaskakujących przejawach. Pokazy, wystawy, akcje i publikacje BWA Wrocław dotyczą styku współczesnej praktyki wizualnej oraz nowych idei społecznych, politycznych i duchowych. Galerie BWA to Dizajn, Studio, SIC! oraz BWA Wrocław Główny, mieszcząca się na antresoli dworca kolejowego. Wydawane jest także magazyn „BIURO” o sztuce, kulturze i nowych przemyśleniach.

BWA to miejsce, w którym działania nakierowane na różnorodną publiczność były obecne od lat, co stanowi ogromną wartość programu galerii. Niemniej to dopiero rok 2020 stał się czasem, w którym wątek prac nad dostępnością dla osób ze szczególnymi potrzebami stał się większą realnością. Niewątpliwie w tym procesie dużym wsparciem jest otwartość zarówno zespołu, jak i dyrekcji na kroki, które prowadzą w stronę otwierania się BWA na odbiorców o różnych potrzebach. Istnieje świadomość wagi tematu, a poczynione kroki na przełomie 2020 i 2021 roku stają się mocnymi podwalinami do procesu, w którym dostępność na stałe zagości w myśleniu o programie i działaniach podejmowanych przez galerię.

Poza wymienionym zasobem w postaci wrażliwego i chcącego się uczyć zespołu i świadomego kierownictwa oraz pierwszym tak intensywnym szkoleniem zespołu pod kątem różnych tematów dostępnościowych w czasie październik

2020-luty 2021, warto też wspomnieć same przestrzenie galerii, zbudowaną już sieć kontaktów partnerskich, ale też dotychczasowe działania z różnymi odbiorcami.

Na początek 2021 roku BWA mogło pochwalić się już istnieniem osoby Koordynatora Dostępności, szeregiem szkoleń dla zespołu, działaniami komunikacyjno-informacyjnymi oraz cyfrowymi w kontekście dostępności, zabudżetowaniem działań dostępnościowych na 2021 rok czy planem działań w tym temacie na nadchodzące miesiące pracy. Dostępność stała się tematem bardziej powszechnym, coraz bardziej uwzględnianym w pracy różnych zespołów. Wynika to z oczekiwań i zmian w samym zespole, ale również działaniom środowiskowym, które przypominają o tym temacie. Mowa tu nie tylko o powstałych w 2019 roku ogólnopolskich ustawach, ale też Wrocławskich Standardach Dostępności, które lada moment mają zostać zaprzysiężone przez Prezydenta Miasta Wrocław jako ogólnie obowiązujące zasady dotyczące dostępności instytucji na osoby ze szczególnymi potrzebami.

Ludzie, którzy stoją za tworzeniem BWA, mają świadomość wagi tematu i niejkiej konieczności jego wdrożenia w funkcjonowanie instytucji.

Niewątpliwie BWA ma za sobą pierwsze kroki, niemniej dalej jest w procesie wdrażania dostępności i ustanowieniu jej jako nieodłącznego elementu własnej tożsamości. Staje się to niejako celem BWA na poziomie wartości, a niniejsza strategia ma pokazać, jak owy cel rozłożony jest na realne kroki na przestrzeni kolejnych lat.

2. PODSTAWA PRAWNA

Podstawę prawną do wyżej wymienionych założeń stanowią cztery akty prawne, z których pierwsze dwa mają charakter wiążący, z kolei dwa ostatnie mają formę rekomendacji.

1. Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
2. Ustawa z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych,
3. Konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych z 13 grudnia 2006 r. ratyfikowana przez Polskę 25 października 2012 r., a szczególnie artykułów 9 - Dostępność i 10 - Udział w życiu kulturalnym, rekreacji, wypoczynku i sporcie.
4. Wrocławskie Standardy Dostępności (stan na luty 2021 - dokument czeka na zaprzysiężenie Prezydenta Miasta Wrocław. Po zaprzysiężeniu dokument ten stanie się również obowiązującym aktem prawnym, nie tylko rekomendacjami).

Zgodnie z treścią Ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. jednostki sektora finansów publicznych są zobowiązane zapewnić dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami przez stosowanie uniwersalnego projektowania lub racjonalnych usprawnień w zakresie:

- dostępności architektonicznej,
- dostępności cyfrowej,
- dostępności informacyjno-komunikacyjnej,

w terminie do 24 miesięcy od ogłoszenia ustawy, który mija 5 września 2021 roku (art. 73, ust. 3). Jeżeli instytucja nie może zapewnić z powodów prawnych lub technicznych wymienionych w art. 6 minimalnych wymagań w zakresie dostępności, zobowiązana jest do zapewnienia rozwiązań alternatywnych.

Do 30 września 2020 roku powstał też obowiązek wybrania Koordynatora Dostępności dla instytucji.

Istotnym dokumentem są też wymogi standardu WCAG 2.1. AA, stanowiące tabelę załączoną do Ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r., które określają obowiązki instytucji w dostępie stron internetowych i aplikacji mobilnych. W związku z ustawą mamy też obowiązek stworzenia deklaracji dostępności na naszej stronie internetowej.

3. PODEJŚCIE DO DOSTĘPNOŚCI

BWA składania się do rozumienia dostępności korzystając z tzw. modelu społecznego, według którego wszyscy możemy działać na równi, jeśli środowisko jest dostatecznie dobrze przystosowane. Jest to bardziej kompleksowe i interdyscyplinarne podejście do dostępności, w którym widzi się ludzi o różnych potrzebach, nie wynikających ze stałych cech indywidualnych (jak np. niepełnosprawność), ale ze szczególnej sytuacji, w którym konkretny człowiek znalazł się w danym momencie. Różnorodność potrzeb wynikać może z różnego stopnia sprawności słuchowej, wzrokowej, nieznanomości języka rodzimego kraju, różnicy wieku, odmiennych zdolności intelektualnych czy różnic kulturowych i materialnych.

Naszym podejściem chcemy zwrócić uwagę na potrzebę dostępności uniwersalnej, która zakłada otwieranie się do jak najszerszego grona odbiorców, nie zaś na konkretnej podgrupie, która ma skorzystać na danym dostosowaniu. Stąd też zaistnienie pojęcia osób ze szczególnymi potrzebami, które jest dla nas istotne i wiążące.

4. CELE STRATEGII

- zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości czynnego udziału w działaniach proponowanych przez BWA na zasadzie równości z innymi osobami,
- wprowadzenie zasad dostępności uniwersalnej w model pracy nad programem BWA, tak aby uwzględnić indywidualne potrzeby odbiorców,
- dostosowanie programu BWA do potrzeb różnych odbiorców i wdrożenie odpowiednich działań mających na te potrzeby odpowiedzieć,
- wzmocnienie świadomości zespołu BWA na wątki dotyczące dostępności oraz uwrażliwienie go na zindywidualizowanego odbiorcę i jego potrzeby,
- wzmocnienie struktur i procedur, które wychodzą naprzeciw pojawiającym się nowym potrzebom odnośnie dostępności,
- dostosowanie działalności finansowej BWA do potrzeb rozwiązań dostępnościowych.

5. STRUKTURY PRACUJĄCE NAD DOSTĘPNOSCIĄ W BWA WROCŁAW

Od 2020 roku w strukturach BWA istnieje Koordynator Dostępności, który czuwa nad różnymi działaniami z tego obszaru oraz jest osobą kontaktową dla osób z różnymi potrzebami chcących skorzystać z działalności BWA.

Jednocześnie został powołany Zespół ds. Dostępności, na który składają się przedstawicielki każdej z galerii oraz promocji. Zespół na bieżąco omawia potrzeby działań dostępnościowych, wytycza kolejne kroki i priorytetyzuje działania. Jednocześnie stanowi też gwarancję istnienia działań czy rozwiązań dostępnościowych na każdym etapie prac nad działaniem BWA.

Dodatkowo od 2020 roku został wdrożony system osobnego budżetu na działania dostępnościowe dla BWA oraz dodatkowe środki na te same cele w budżetach promocji i produkcji. Jest to model, który zostanie podtrzymany oraz pogłębiony w kolejnych latach pracy.

6. ZAKŁADANE DZIAŁANIA NA 2021 ROK

a) dostępność architektoniczna

- wykonanie audytu architektonicznego dla dwóch galerii BWA (BWA Studio oraz BWA Dizajn) przez profesjonalną firmę zewnętrzną
- pierwsze prace nad dostosowaniem galerii, które przeszły audyt pod kątem dostępności architektonicznej (np. usprawnienie systemu ostrzegawczego czy opisu przestrzeni)
- stworzenie opisu i planu każdej z galerii dostępnych dla użytkowników w środku lokalu

b) dostępność komunikacyjno-informacyjna

- uzupełnienie tekstów alternatywnych do wszystkich grafik i zdjęć na stronie internetowej
- umieszczanie nowych materiałów w sieci od początku uzupełnionych o teksty alternatywne w przypadku grafik czy zdjęć oraz napisów do plików filmowych
- stworzenie przedprzewodników do każdej z galerii, ich publikacja na stronie internetowej, mediach społecznościowych oraz wydruk po jednym egzemplarzu do każdej z galerii
- dopracowanie i ostateczna publikacja dostępnej strony internetowej BWA zgodnej z wymogami standardu WCAG 2.1
- wypracowanie spójnej identyfikacji graficznej dla BWA z uwzględnieniem piktogramów i oznaczeń przestrzeni; wdrożenie identyfikacji w przestrzeniach galerii, na wydarzeniach i na stronie internetowej
- dopracowanie zakładki Dostępne BWA, w której poza Deklaracją dostępności zaistnieją zakładki dla każdej z galerii osobno wraz z opisami galerii, dojazdu i ich przystosowania w języku prostym, uzupełnione o przedprzewodniki
- stworzenie kart wprowadzających podstawowe znaki Polskiego Języka Migowego dla obsługi widowni, przetestowanych przez odbiorców g/Głuchych
- zakup słuchawek wygłuszających dla wszystkich galerii (po jednej parze słuchawek dla osób dorosłych oraz po jednej parze dla dzieci na każdą galerię)

- wprowadzenie zapisów o bodźcach sensorycznych na wystawach do ich opisów w mediach społecznościowych, na stronie internetowej czy ulotkach

c) dostępność merytoryczna

- dodawanie napisów rozszerzonych do wszystkich filmów tworzonych w ramach wystaw w czterech galeriach
- tłumaczenie na Polski Język Migowy podczas wszystkich wydarzeń BWA, zarówno tych w wersji wirtualnej, jak i na żywo
- stworzenie formularza zgłoszeniowego na wydarzenia BWA z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb widza
- ustalenie i podanie publicznie dni i godzin z mniejszą ilością widzów i możliwością wyciszenia bodźców sensorycznych wystawy dla odbiorców z nadwrażliwościami sensorycznymi

d) inne

- przekazanie dedykowanego numeru telefonu służbowego Koordynatorowi Dostępności, który będzie umieszczony na stronie internetowej i służący odbiorom jako kontakt do BWA

7. ZAKŁADANE DZIAŁANIA NA 2022 ROK

a) dostępność architektoniczna

- wykonanie audytów w dwóch pozostałych galerii BWA (BWA Dworzec Główny, BWA SIC) i biura BWA na Ruskiej 46
- prace nad dostosowaniem galerii i biura pod kątem przeprowadzonego audytu
- sprawdzenie systemu ewakuacyjnego pod kątem dostępności; wdrożenie koniecznych zmian; przeszkolenie zespołu z systemu ewakuacji
- stworzenie przenośnych mapki dla galerii BWA Wrocław Główny wykonanych na twardszym druku (lub termoodlew) umożliwiającym wykonanie liter wypukłych w jęz. Braille'a, która może być wydawana na prośbę na recepcji do samodzielnego poruszania się po przestrzeni. Mapka byłaby oddawana pracownikowi obsługi widzów przy wejściu do sali

b) dostępność komunikacyjno-informacyjna

- podtrzymanie działań z 2021 roku
- zbudowanie mocnej sieci współpracy z organizacjami i liderami będącymi przedstawicielami odbiorców o różnych potrzebach, rozszerzając publiczność BWA; zbadanie ich potrzeb
- zaplanowanie i wdrożenie dostępności również do myślenia projektowego nad grafikami przygotowywanymi dla BWA
- nagranie filmów w Polskim Języku Migowym dotyczących dostępności BWA i podstawowych informacji o instytucji; zamieszczenie ich w mediach społecznościowych i na stronie internetowej
- wprowadzenie języka prostego do promocji wydarzeń BWA

c) dostępność merytoryczna

- podtrzymanie działań z 2021 roku
- wdrożenie projektowania uniwersalnego dla scenografii wystaw zgodnie z dokumentem *Dostępność - pierwsze kroki*, przygotowanym przez Paulinę Annę Galanciak i stanowiącym załącznik do tego dokumentu

- wprowadzenie osób o różnych potrzebach testujących scenografię wystaw przed ich upublicznieniem
- wprowadzenie Koordynatora Dostępności w prace nad scenografią i programem wystaw od samego początku ich tworzenia jako standardowy model pracy nad programem
- cztery warsztaty (po jednym dla każdej galerii dla wybranej wystawy) dla grup o szczególnych potrzebach w zależności od profilu galerii i wystawy (osoby niesłyszące, osoby w spektrum, osoby z niepełnosprawnością wzroku, osoby z niepełnosprawnością ruchu)
- stworzenie zaproszeń w Polskim Języku Migowym oraz w języku prostym na każdą wystawę w BWA

d) inne

- powtórzenie szkoleń dla zespołu BWA z obsługi gości ze szczególnymi potrzebami
- zwiększenie budżetu na dostępność do 50 tysięcy na dany rok

8. ZAKŁADANE DZIAŁANIA NA 2023 ROK

a) dostępność architektoniczna

- podtrzymanie działań z 2021 i 2020 roku
- prace nad dostosowaniem nowej siedziby BWA pod kątem jej dostępności dla osób o różnych potrzebach
- ukończenie prac dostosowywania galerii i biura na Ruskiej pod kątem dostępności na podstawie rekomendacji audytu z 2021 i 2022 roku
- instalacja elektronicznego systemu naprowadzającego typu *Yourway* dla osób niewidomych i słabowidzących, który działa za pośrednictwem aplikacji w telefonie użytkownika; nadajniki są rozstawione w kluczowych punktach korytarza, na zewnątrz budynku i przy rozwidleniu na schody i windę
- zakup dwóch wózków ewakuacyjnych/materacy ewakuacyjnych do ewakuacji osoby z niepełnosprawnością z galerii BWA Studio i BWA Wrocław Główny
- stworzenie tablic tyflograficznych z mapkami każdego galerii, wykonane w kontrastowych kolorach i z oznaczeniami pomieszczeń, także w języku Braille'a

b) dostępność komunikacyjno-informacyjna

- podtrzymanie działań z 2021 i 2020 roku
- uwzględnienie wizerunku osób z niepełnosprawnościami w komunikację medialną wydarzeń BWA
- budowanie i publikowanie stron internetowych dla projektów BWA zgodnie z wytycznymi WCAG 2.1

c) dostępność merytoryczna

- podtrzymanie działań z 2021 i 2020 roku
- tworzenie audiodeskrypcji do wszystkich filmów pojawiających się na wystawach w BWA
- organizacja 4 oprowadzań z audiodeskrypcją na żywo dla każdej z galerii

- współpraca na zasadzie wolontariatu z jedną osobą o ograniczonej mobilności, która będzie pomagała w organizacji od strony doradczej, będzie monitorować postępy BWA i pomagać w ich ewaluacji
- współpraca z artystami i kuratorami pod kątem wytycznych dostępnościowych obowiązujących w BWA, patronując dobre praktyki dostępnościowe w BWA
- stworzenie czterech makiet dotykowych do wystaw (po jednej dla każdej galerii na wybraną wystawę w ciągu roku)

d) inne

- zwiększenie budżetu na dostępność do 70 tysięcy na dany rok

9. EWALUACJA

W każdym roku na przełomie października i listopada zostanie dokonana ewaluacja dotychczasowych działań w obszarze dostępności, sprawdzenie wykonania założeń na dany rok oraz wprowadzenie koniecznych modyfikacji na dalsze miesiące pracy. Ewaluacja zostanie dokonana zarówno wewnątrz zespołu BWA, jak i z wybranymi grupami odbiorczymi działalności galerii. Ewaluacja będzie publiczną informacją dostępną na stronie internetowej BWA.

ZAŁĄCZNIK NR 1: DOSTĘPNOŚĆ - PIERWSZE KROKI

DOSTĘPNOŚĆ W GALERII BWA

Niniejszy materiał stanowi zebrane zalecenia dotyczące działań dostępnościowych dla osób ze szczególnymi potrzebami na różnych polach działalności, np. promocji, projektowania graficznego, scenografii wystawy czy języka używanego do komunikacji. Stanowią postawę działań dla zespołu BWA Wrocław oraz rekomendacje wykorzystywane w kontakcie z partnerami.

MATERIAŁY WIZUALNE / WWW

Dostępność mediów społecznościowych i storn internetowych:

- wszystkie materiały wizualne (grafiki, zdjęcia) umieszczane w mediach społecznościowych czy na www muszą mieć tekst alternatywny, czyli opis tego, co znajduje się na materiale
- nagrania, które zawierają tylko ścieżkę dźwiękową, muszą mieć alternatywę - dokument tekstowy, który zawiera pełny zapis dialogów i wypowiedzi oraz opis istotnych dźwięków w kolejności takiej, jak w nagraniu
- nagrania, które zawierają tylko video, bez ścieżki dźwiękowej, muszą mieć alternatywę - dokument tekstowy, który zawiera opis scen i zdarzeń widocznych w nagraniu, ścieżkę audio prezentującą te same informacje, które znajdują się w nagraniu i w kolejności takiej, jak w nagraniu / profesjonalniej – do nagrań można robić audiodeskrypcję
- nagrania, które zawierają dźwięk i obraz (audio-wideo), posiadają napisy rozszerzone (czyli dodatkowo opisy dźwięków); przy tych nagraniach warto dążyć do audiodeskrypcji
- teksty muszą być pisane prostym językiem
- dokumenty elektroniczne nie mogą zawierać zeskanowanych obrazów dokumentów papierowych
- pliki powinny być publikowane w dostępnych formatach, np. PDF oraz DOC

- na stronie internetowej rekomenduje się wydzielenie osobnej zakładki albo innego miejsca, w którym zebrane będą wszystkie informacje, dotyczące dostępności instytucji i ułatwień dla osób z niepełnosprawnościami (m.in. informacje o dostępności, dostępnej ofercie, przedprzewodnik, audiodeskrypcja, kontakt do osoby odpowiedzialnej za zapewnienie dostępności). Zakładka lub odnośnik do tych informacji powinny znajdować się w miejscu, gdzie będzie łatwo ją odnaleźć – najlepiej umieścić je w górnym menu albo nagłówku strony
- dodawanie informacji sensorycznych w opisach wystaw

MATERIAŁY WIZUALNE

- projekty, które dbają o kontrast graficzny
- uwzględnianie wizerunku osób z niepełnosprawnościami na projektach
- czcionka min. 12 pkt
- bez justowania, wyrównujemy do lewej
- nagłówkowanie i porządkowanie tekstu
- czcionki nieszeryfowe, bez kursywy

PROSTY JĘZYK

Rekomendacja: wprowadzenie prostego języka do komunikacji w mediach społecznościowych i stopniowo np. w walltextach.

- tekst podzielony na akapity i dodane nagłówków, czyli dbanie o wizualność i czytelność tekstów
- kropka co 15-20 wyrazów (często przecinki zamieniamy na kropki)
- używanie wyrazów najczęstszych (nie "iż", a "że"), zrozumiałych
- naturalna gramatyka przypominająca tekst mówiony
- H2H: obecność odbiorcy i nadawcy, czyli my-wy, ja-ty
- ograniczenie urzędymów i bufonady (niniejszym, informować, pragnę nadmienić)

- unikanie spowalniaczy: strona bierna, rzeczownik odczasownikowy (anie, enie, cie), bezosobowa forma czasownika (zrobiono, ustalono), imiesłowy (ąc)
- usuwanie zbędnych przymiotników
- metateksty - unikać w tekstach o wystawie sformułowań typu "na wystawie"
- brak justowania tekstu
- sprawdzenie trudności tekstu: LOGIOS / JASNOPIS
- sprawdzenia spolszczeń: wsjp.pl

SCENOGRAFIA WYSTAW

- zaproszenie osób z niepełnosprawnościami do testowania wystaw
- opis: dodawanie informacji sensorycznych o wystawie na www, ulotkach

CIĄGI KOMUNIKACYJNE

- 90 cm - minimalna szerokość
- osoby o łasce - dodatkowe 20 cm
- gwarantować jak najczęściej kwadrat 150x150 (potrzebne do obrotu wózka o własnej osi)
- przeszkadzajki w korytarzach po jednej stronie
- oznaczanie przestrzeni, nazywanie przestrzeni: wizualne, wypukłe (niekoniecznie w Braille'u), dźwiękowe
- kontrasty między poziomym a pionowym (podłogi ciemniejsze niż ściana), ewentualnie ciemna opaska dookoła ściany
- gwarantowanie miejsc odpoczynku (stabilne, oparcie, podłokietniki)

DRZWI I PRZEJŚCIA

- szerokość drzwi/przejść - 90 cm
- zostawiać pole manewrowe 150x150 od środka światła drzwi

- wysokość progu do 2 cm
- klamki, oznaczenia - konsekwentnie po tej samej stronie
- szklane drzwi - kontrastowe pasy przez całą szerokość (o wysokości 10 cm) - mleczne naklejki nikomu nie pomagają, nie są widoczne dla słabowidzących, nie pomoże też biała naklejka, a za drzwiami - biała ściana / ew. naklejka za drzwiami, ścianą szklaną na podłodze

KUBIKI

- stabilność w przypadku opierania się o kubiki
- max. wysokość 90 cm, szerokość przynajmniej 90 cm
- wys. blatu to ok. 68 cm (dzięki temu osoba poruszająca się na wózku może wjechać pod blat)
- ograniczać to, co jest pod blatem
- różnice kolorystyczne między blatem a podłogą i ścianą

WIESZANIE

- sprawdzanie przy użyciu wózka, krzesła widoczności wieszanych obiektów - wahanie od 120-135 cm (środek dużego obiektu), 80-110 (mały obiekt)
- kluczowe światło i refleksy (rozproszone, równomierne), jeśli niskie natężenie światła - umieszczanie obiektów na jasnym tle
- przestrzeń wolna przy obiektach, min. 90 cm dookoła
- stanowiska interaktywne - wysokość 100 cm (wszystko co mobilne projektujemy jak dla osób siedzących)
- „linia wzroku” - 100-120 cm względem dolnej krawędzi, jeśli jest oddalenie 1,5-2 m od eksponatu
- gabloty wystające ze ścian (ponad 10 cm) - dolna krawędź to max. 68 cm (osoba z laską nie wpadnie)
- Przedmioty kładzione na blacie - lepiej na podwyższeniu pod kątem ostrym, nie płasko na stole czy kubiku

DOTYKANIE PRAC

- gwarantujemy dotykane jak największej ilości rzeczy
- jeśli się nie da: staramy się o produkcję kopii, miniatur, replik, próbników. Warto poprosić artystę o dodatkową małą pracę z jakimś wzorem malowania czy mozaiki, żeby to był element do dotykania
- wielosensoryczne stymulacje - możliwość tłumaczenia jednego zmysłu na drugi
- jeśli nie można dotknąć obiektu, trzeba dodać audiodeskrypcję
- obiekty do dotykania dajemy na stole, nie na pulpitych czy ścianach
- przedmiot do manipulowania to odległość 50-60 w głąb od krawędzi blatu
- komfortowa wysokość operowania dłońmi dla osoby na wózku - 110-120 cm
- dla niewidomych - max. 1x1 metr do dotykania, więcej to jest trudne

OŚWIETLENIE

- równomiernie, bez punktowych doświetleń
- unikanie szkła, który odbija (czy to szkła pracy w ramie, czy np. umieszczonej w gablocie). Jeśli nie jest to możliwe, przy montażu należy sprawdzić, czy praca jest widoczna z różnych perspektyw, czy jednak nie odbija się od niej światło uniemożliwiając oglądanie
- sprawdzenie blików z perspektywy wózka pod kątem powieszenia prac (to najczęstsza przyczyna dyskomfortu oglądania)
- jeśli półcień - oświetlamy punktowo przestrzeń, np. dla tłumacza albo oprowadzacza

INFORMOWANIE

- warto włączać dużo sensorycznych jakości, ale trzeba o tym informować. Jakiegokolwiek bodźce muszą być omówione na www czy w wydarzeniu na Facebooku
- informacja o oświetleniu na wystawie
- informacja o dźwiękach na wystawie (głośne, zapętlenia, loopy)
- informacja o bodźcach zapachowych
- informacja o zmianach faktur i niestabilności podłoża
- informacja o treściach kontrowersyjnych, nieodpowiednie dla nieletnich
- informacja o możliwości odpoczynku po oprowadzaniu i dużej stymulacji

TEKSTY KURATORSKIE I PODPISY POD PRACĘ

- dążymy do korzystania z języka prostego (patrz wyżej)
- unikamy strony biernej
- zdania max. 2-3 krotnie złożone
- zdania poniżej 25 słów
- kropki jak najczęściej
- pilnowanie narracji
- nie unikamy żargonu (tłumaczymy, jeśli coś jest niezrozumiałe)
- unikamy łamania tekstu, nie justujemy, unikamy szeryfów, montowanie na 120-140 cm (kompromis dla osoby stojącej a osoby poruszającej się na wózku), wielkość min. 14 pkt. przy czytaniu z 2 metrów (najlepiej 16-18)
- kontrast litery względem tła i tła względem ściany
- drukowanie w macie i oświetlanie równomierne
- uproszczenia - nie 3 zamiennie wyrazy na to samo, ale jedno opisujące to samo. Trzymanie się jednej terminologii w przypadku krótkiej formy, jak podpisy